

Forslag til folketingsbeslutning om at ændre Justitsministeriets behandling af ansøgninger om dansk indfødsret.

(Beslutningsforslag nr. B 158).

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 45:

Forespørgsel til undervisningsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage sig for at forbedre de unges kundskaber i de kulturbærende fag historie, geografi, dansk og kristendomskundskab?«

Af Frank Dahlgaard (UP).

(Forespørgslen anmeldt 14/3 2000. Fremme af forespørgslen vedtaget 17/3 2000).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg gør opmærksom på, at afstemning om eventuelle forslag til vedtagelse vil blive udsat til tirsdag den 9. maj 2000.

Begrundelse

Frank Dahlgaard (UP):

Baggrunden for den forespørgsel, vi har i dag, er de nye og stadige oplysninger, der kommer frem om de ringe kundskaber, som de unge både i folkeskolen og i ungdomsuddannelserne og videre har i dannelsesfagene, de kulturbærende fag. Her tænker jeg på historie, geografi, kristendom og dansk, og det er den del af danskfaget, som ikke drejer sig om at kunne stave og skrive, men om at have kendskab til dansk litteratur og forfatterne og deres baggrund og de perioder, hvor tingene er blevet til.

Dagbladet Jyllands-Posten havde i begyndelsen af marts en test om historie, som viste et, synes jeg, rystende ringe kendskab til helt konkrete begivenheder og deres betydning i den danske historie: Hvad står 1864 for? Hvornår fandt den danske besættelse sted? Hvad står den 5. maj for? Sådanne ting, som det for den generation, som jeg tilhører, er fuldstændig naturligt at man kender, er fremmed for mange af de unge, og dermed bliver de kulturelle analfabeter og uden den dannelse og uden de rødder, som de ældre generationer har. Det er et kæmpemæssigt problem. Kender man ikke fortiden, forstår man heller ikke sin egen tid.

Det er vigtigt, at der i uddannelsessystemet, hvad enten det er folkeskolen eller handelsskoler og tekniske skoler eller gymnasier, er en viden, en uddannelse og en undervisning på disse kulturbærende områder, som gør, at de unge har en ballast, har et overblik, har nogle kundskaber og en viden ikke bare på det historiske område, men også i geografi.

Vi lever jo i en international verden, hvor det er vigtigere end nogen sinde at have kendskab til steder, byer, lande, floder, bjergkæder osv., for disse betegnelser fløjter jo hele tiden rundt i de elektroniske og i de skrevne medier, og aner man ikke, hvad de står for, så aner man ikke ret meget, og så bliver man sammen med manglende historiekundskaber og kundskaber i øvrigt, også på kristendomsområdet, et let offer for påstande og demagogiske argumentationer.

Der er behov for en opstramning og en styrkelse af disse fag, og det er baggrunden for denne forespørgsel.

Besvarelse

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Indledningsvis vil jeg gerne understrege, at jeg ikke har samme udgangspunkt som hr. Frank Dahlgaard. Alene besvarelsen af forespørgslen kunne jo indikere, at jeg tilslutter mig det synspunkt, som ikke tydeligt udtales, men som dog synes at være et grundlag for det, nemlig at de unges kundskaber i de fag, hr. Frank Dahlgaard betegner som kulturbærende, ikke er tilfredsstillende, som der jo også blev redegjort for her i indledningen. Det synspunkt deler jeg ikke.

Jeg mener faktisk, at langt de fleste unge klarer sig ganske godt. De er ganske velorienterede på en lang række områder. Jeg ser også mange unge, som er kulturelt velbevandrede, og som forstår at udnytte de mange kulturelle tilbud, som vores samfund stiller til rådighed.

De unges alsidige interesser kommer ikke ud af den blå luft; de kommer fra vores uddannelsessystem og fra de mange øvrige tilbud, som de unge deltager i. Og jeg ser derfor heller ikke nogen grund til at anlægge de professionelle pessimistiske betragtninger, som dog synes at være populære i ganske mange kredse.

Men det er jo ikke det samme som at sige, at der ikke er grund til at forbedre og fortsat kvalitetsudvikle grundskolen og ungdomsuddannelserne. Det er der naturligvis. Og regeringen

er på mange måder i fuld gang med at støtte den bestræbelse, som gøres på vores skoler, i vores gymnasier og på vores tekniske skoler. Jeg tillader mig at belyse nogle få områder og tager udgangspunkt i folkeskolen:

Folketinget fastlægger formålet for skolens virksomhed, og i formålsbestemmelsen beskrives folkeskolens samlede opgave. Det fremgår heraf, at den danske folkeskole har et bredt undervisnings- og dannelsesbegreb, og at skolens samlede virksomhed som helhed er et kulturværn.

Man kan således ikke reducere det kulturformidlende eller kulturbærende til det at formidle kundskaber i enkelte fag. Det er naturligvis vigtigt, at det sker i de fire fag, som nævnes i forespørgslen, men det er lige så vigtigt, at de øvrige fag, herunder f.eks. de naturvidenskabelige, de praktiske og de musiske fag, ses som kulturbærende, på samme måde som skolen i sin praksis, i omfangsformerne, i det æstetiske udtryk i bygningerne, i undervisningen i alle fag, i forbindelse med morgensang, lejrskoler og fabrikation af kåldolmere i hjemkundskab, i hele skolens hverdag, bevidst bygger på, at vores kultur skal bringes videre og fornys, have mulighed for at gro og udvikle sig, ja helt enkelt, at kulturen skal leve. Dermed være også sagt, at det er et alt for snævert udgangspunkt, der tages i denne forespørgsel.

At tale om de kulturbærende fag indebærer en reduktion, der tænkt ud i sin yderste konsekvens løsriver kulturen fra mange af de vigtige sammenhænge, hvori kultur finder udtryk og formidles. Og netop derfor understreges det i formålsparagraffen, at folkeskolen har en forpligtelse til at medvirke til elevernes alsidige personlige udvikling og udvikling af elevernes forståelse og ansvarsfølelse for andre mennesker som aktive deltagere i et demokratisk samfund.

Eleverne skal udvikle erkendelse, fantasi, lyst til at lære, og skolen skal indføre eleverne i det danske samfund. Og derfor er det ikke tilstrækkeligt at efterspørge kundskaber alene. At det er indlysende og banalt, at de skal være der, er klart.

Det er et tilbagevendende emne i den offentlige debat, om folkeskolen og uddannelserne generelt lever op til samfundets forventninger, og om det kan dokumenteres, at eleverne og de studerende får tilstrækkelig ballast til deres videre uddannelse og liv. Regeringen mener, at det fortsat er nødvendigt at arbejde med udvik-

ling af indhold og kvalitet i folkeskolen, og har derfor også allerede gennemført en række initiativer under overskrifterne evaluering og kvalitetsudvikling.

Blot som et par eksempler vil jeg nævne etableringen af Danmarks Evalueringsinstitut, som i øvrigt skal tage hånd om det samlede uddannelsessystem, iværksættelsen af udviklingsprogrammerne for ungdomsuddannelserne og iværksættelsen af gennemførelsesprogrammet for folkeskolen under overskriften »Folkeskolen år 2000« og så selvfølgelig gennemførelsen af det meget omfattende arbejde med kvalitetsudvikling i Folkeskolen i det hele taget.

Der er desuden mange eksempler på udviklingsinitiativer forankrede på lokale skoler og uddannelsesinstitutioner, der gør, at det må være ganske vanskeligt at bevare den naturlige pessimisme, som nogle gange kendetegner den lidt ældre generations vurdering af ungdommens vidensniveau. Jeg tillader mig derfor at slutte med en kort anekdote:

Det siges, at den nuværende formand for evalueringsinstituttet, professor Jørgen Lund, spurgte sin søn for nogle år siden: Hvor ligger Svendborg? Sønnen svarede: I slutningen af anden division!

Sådan kan udgangspunkter og kontekst jo være lidt forskellige. Men inden hr. Frank Dahlgaard skulle få den besnærende tanke, vil jeg gerne herfra sige:

Vi er ikke tilfredse med slutningen af anden division for det danske uddannelsessystem. Regeringens ambitioner rækker langt videre, og vi er faktisk ganske godt på vej.

Forhandling

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg håber ikke, at ordførerne for partierne, der kommer herefter, har den samme indgangsvinkel til det her vigtige spørgsmål som ministeren, for ministeren sagde jo i virkeligheden i starten: Det er godt nok. De unge er slet ikke så tossede. De unge ved en masse. Det er sådan set godt nok. Det var ikke lige ordene, men det var i hvert fald budskabet bag ordene, og så var der noget om, at det er for snævert bare at se på historie, geografi, kristendom og dansk. Og det er da rigtigt, at kultur er andet. Man kunne også også tage de kreative fag med. Man kunne i virkeligheden tage alle fag med, og så kan man snakke herfra og til evigheden.

Men det, der efterhånden er dokumenteret, og som kommer frem gang på gang, er en mangel på helt grundlæggende kundskaber i de nævnte fag, og det kan man ikke komme uden om, undtagen hvis man er radikal undervisningsminister og i virkeligheden siger: Det er ikke så tosset, det er godt nok, vi skal ikke ligge i slutningen af anden division – men det kan jeg forstå at vi heller ikke gør – og vi er godt på vej.

Må jeg gøre opmærksom på, at dagbladet Jyllands-Posten – jeg tror, det var den 11. eller 12. marts i år – bragte en kort oversigt, hvor man havde stillet 14 spørgsmål, tror jeg, til unge mennesker i 2. og 3. gymnasieklasse om 1864, om, hvornår Første Verdenskrig fandt sted, om reformationen og den slags, og om, hvem der var statsminister i Danmark før Poul Nyrup Rasmussen, og der var rystende ringe viden. Og har man ikke den paratviden, så forstår man jo ikke meget af det, der står i aviserne, og man forstår ikke det, der bliver bragt på tv og i radio. Man forstår ikke ret meget, og så er man ikke så kvalificeret til at deltage i det danske demokrati, som man burde være, og så bliver demokratiet derefter.

Det er jo ikke bare et spørgsmål om at kunne nogle ting for at kunne bestå en eksamen, men for at få et bedre liv, forstå sin samtid og forstå, hvad der foregår omkring én, og så har vi altså en undervisningsminister, som reagerer, synes jeg, dybt uansvarligt ved at give det signal, at det er såmænd ikke så ringe og det er nogenlunde, men det kan altid gøres bedre. Men det er jo også en måde at sige på, at det egentlig er godt nok. Man afviser altså, at der overheadet er et problem. Jeg glæder mig til at høre, om ordførerne for Folketingets partier bakker op bag en så uansvarlig indstilling til det her.

Frode Sørensen (S):

En kendt amerikansk historieprofessor fortalte engang en selvoplevet anekdote. Efter en undervisningstime, hvor emnet havde været Anden Verdenskrig, blev professoren af en af de studerende spurgt: Når De hele tiden taler om Anden Verdenskrig, betyder det så, at der har været en første? Det må være noget lignende overført til danske forhold, der har været udgangspunkt for denne forespørgselsdebat, for ganske vist står dens ordlyd at læse i formuleringen, men hr. Frank Dahlgaards motivation er nok mere det, der står mellem linjerne.

Det usagte ligger i, at hr. Dahlgaard mener, at folkeskoleelevernes samlede sum af paratviden eller det, der kaldes de grundlæggende kundskaber, er for ringe i forhold til et eller andet ideal, som vist ligger i tiden før Bomholts reformer af folkeskolen i 1957, og jeg vil gerne sige: Jeg deler ikke dette synspunkt.

I Socialdemokratiet er vi altid rede til at tage både generelle og mere specielle debatter om folkeskolens status inden for rammerne af det gældende forlig om folkeskolen. Det er i vid udstrækning det, som er sket i løbet af de forhandlinger, undervisningsministeren har ført i dette forår med skoleforligspartierne, f.eks. om helhedsskolen. Derfor synes vi, at det havde været mere interessant at tage en generel debat, når disse forhandlinger var ført til ende, og ud fra det resultat, der forhåbentlig kommer ud af dem, og på den måde fortsat være med til at kvalitetsudvikle folkeskolen og ungdomsuddannelserne.

Som jeg ser det, skal skolen som helhed være kulturbærende og kulturformidlende, men ikke alene i fagene historie, geografi, dansk, kristendomskundskab, nej, i alle fag, også fag som de musiske og de praktiske fag. Socialdemokratiets ideer til en helhedsskole vil være at styrke elevernes generelle vidensniveau og altså ikke bare koncentrere indsatsen om disse fire såkaldte kulturbærende fag.

Som anført er udgangspunktet for forespørgslen heller ikke særlig visionær, specielt ikke i sin prioritering af de vigtige fag i fagrækken, som forespørgslens tekst direkte nævner. Formentlig er det ikke hr. Frank Dahlgaards mening, at skruen tiden tilbage til før Julius Bomholts reformer fra før den blå betænkning og tilbage til den sorte skoles tid.

Nyttig viden er ikke længere defineret som den lille tabel, kongerækken, de fynske købstæder og udenadsterperier af salmevers. I dag er motivation og inspiration bærende elementer i udviklingen af den danske folkeskole og dermed også i bestræbelserne på at skabe hele elever.

Et meget positivt input i skoledebatten var regeringens folkeskolehøring i Århus den 25. april 2000, og det ser ud til, at de færreste, der var til stede her, er enige med hr. Dahlgaard. Blandt andet hed det sig, at målet i undervisningen i helhedsskolen er at styrke elevernes lyst til at lære og fordybe sig og samtidig udvikle deres faglige, kulturelle, sociale og personlige kompetencer. Det er, synes jeg, et

godt udtryk for, at hr. Dahlgaards meget snævre kulturbegreb ikke holder for en nærmere undersøgelse, idet han slet ikke tager højde for den samlede sum af kulturformidling i alle fag.

Vi er i Socialdemokratiet meget tilfredse med de initiativer, som der hele tiden tages for at vurdere kvaliteten i uddannelserne. Decentralt udfører skolebestyrelserne sammen med ledelse, lærere og elever et stort arbejde for, at netop deres folkeskole skal udvikle sig til indbegrebet af en kvalitetsskole.

Det er min opfattelse, at indlæringens succes er direkte afhængig af, om det lykkes for skolen at skabe balance mellem de nødvendige krav og den trivsel og inspiration i hverdagen, som folkeskolen også må kunne give. Derved skabes der helhed og sammenhæng i børns hverdag. Det er ikke en sådan skole, hr. Frank Dahlgaard ønsker.

Jeg vil slutte med at citere statsministerens bemærkninger fra den førnævnte folkehøring i Århus, nemlig at vi skal blive bedre til at arbejde sammen og vi skal skubbe mere til den pædagogik, der sætter barnet i centrum. På denne høring ser man, hvilken gnist det giver, når børn får ansvar og med glæde tager imod det.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg glemte i mit første indlæg at komme med et forslag til vedtagelse, som jeg føler at man da i hvert fald bør kunne samles om – også på baggrund af denne her ordførertale fra Socialdemokratiet.

Jeg skal fremsætte følgende:

Forslag til vedtagelse

»Folketinget opfordrer regeringen til at nedsætte en arbejdsgruppe af uddannelseskyndige folk, som kan kortlægge mulighederne for – inden for givne økonomiske rammer – at styrke de unges kundskaber i historie, geografi, dansk og kristendomskundskab.«

(Forslag til vedtagelse nr. V 91).

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Der er nu fremsat følgende forslag til vedtagelse: (Se ovenfor). Dette forslag indgår i den videre debat.

Så er der en kort bemærkning til hr. Frode Sørensen.

(Kort bemærkning).

Frode Sørensen (S):

Nu var jeg jo ikke klar over, at der ville være et forslag til vedtagelse. Det er jeg klar over nu, og jeg skal sige på Socialdemokratiets vegne, at vi ikke kan støtte det fremsatte forslag.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det er så lige lidt til hr. Frode Sørensens tale:

Det var jo en udmærket festtale, hr. Frode Sørensen holdt. Alt var simpelt hen godt, og der var ingen problemer, og det vil sige, at hr. Frode Sørensen også fuldstændig ser forbi de rapporter og analyser om både læsning, stavning og skrivning, der har været fremme på det sidste, og hvor man har slået fast, at der er et sted mellem 300.000 og 500.000 elever – det er sådan et gennemsnit fra de forskellige rapporter – hvor der er nogle kæmpeproblemer, som der bør tages fat på.

Ligeledes henviste hr. Frank Dahlgaard til en rapport, der havde været i Jyllands-Posten, og hvor der var stillet 14 spørgsmål. Der var et spørgsmål om historie, som de unge mennesker kunne svare rigtigt på, og det var, hvem der var statsminister for den nuværende statsminister, hr. Poul Nyrup Rasmussen. Det er måske, fordi folk husker det som en glædesperiode; det ved jeg ikke.

Jeg vil gerne spørge hr. Frode Sørensen, om der ikke er et stort problem her, som der bør tages fat på. Og burde denne festtale ikke have indeholdt bare en lille smule om de analyser og rapporter, der har været fremme? Dem kan man da ikke her fra talerstolen stå og se fuldstændig bort fra.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg håber også, det er indgået i skoleuddannelsen, at man kan se det røde lys. Hr. Frode Sørensen for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Frode Sørensen (S):

Ja, nu kan det jo godt være, at hr. Christian H. Hansen og jeg anskuer verdenssituationen og også uddannelsessituationen fra to forskellige synsvinkler.

Jeg vil gerne sige, at naturligvis prioriterer vi, at børn både kan stave, skrive rigtigt og læse – ingen som helst tvivl om den side af sagen – men vi prioriterer altså også højt, at børn udvikler sig, og at de kan fremføre de ting på en

helt anden måde, end da jeg gik i skolen i midten af 1950'erne, hvor udenadsterperi var en del af dagligdagen, uden at jeg mener, at vi fik voldsomt meget ud af den side af sagen.

Jeg er ikke enig i, at det står så skralt til med de kundskaber i folkeskolen, som hr. Christian H. Hansen siger. Jeg mener faktisk, at vi har en folkeskole – som jeg også nævnte i mit indlæg – som er præget af kvalitet, og hvor aktørerne går aktivt ind og sørger for at få det bedst mulige ud af det.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Jeg skal selvfølgelig nok overholde det røde lys fremover.

Hr. Frode Sørensen siger, at det er han ikke enig i. Det var egentlig ikke et spørgsmål om, om hr. Frode Sørensen var enig med undertegnede i noget som helst. Det var et spørgsmål om, om hr. Frode Sørensen vil anerkende, at der ligger en hel masse rapporter og analyser, som peger på det her problem.

Men det er måske også, fordi hr. Frode Sørensen og i hvert fald Socialdemokratiet har den opfattelse, at de rapporter, der bliver lavet om f.eks. danskundervisning, er man egentlig ikke ret meget for i det hele taget skal offentliggøres; dem vil man gerne holde lidt skjult. Og så kan man jo altid stå her på talerstolen og sige, at der ingen problemer er, fordi man ikke vil have de analyser frem i dagens lys.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen der er da logik nok i det, som hr. Frode Sørensen siger, for hvis man ikke rigtig mener, at der er et problem, og mener, at de unge har en god viden og Svendborg ligger i slutningen af 2. division, ha, ha, ha, så er det klart, at så er der heller ingen grund til at nedsætte noget udvalg, der prøver at finde ud af, om det kan gøres bedre inden for de givne rammer.

Jeg vil gerne helt konkret spørge Socialdemokratiets ordfører, om han finder det tilfredsstillende, at et flertal af eleverne – det er ikke elever i folkeskolen, men i tredje gymnasieklasse – ikke ved, hvad den 9. april 1940 står for, og hvad den 5. maj 1945 står for. Er det i orden, at et flertal af unge mennesker på 17, 18, 19, 20 år ikke ved det?

(Kort bemærkning).

Frode Sørensen (S):

Til hr. Christian H. Hansen kan man sige, at der findes vel ikke noget i denne verden, hvor der ikke stadig væk er nogle problemer, og hvor det ikke kan gøres bedre; men jeg vil stadig væk påstå, at det, der sker i den danske folkeskole i dag, er præget af kvalitet.

Til hr. Frank Dahlgaard: Jamen jeg tror da også, jeg så den fjernsynsudsendelse, hvor man stoppede en person på gaden og spurgte, om dagen i dag sagde vedkommende et eller andet. Mon ikke vi alle sammen har været udsat for, at vi pludselig en dag har set et flag på en officiel bygning og så har været en lille smule i tvivl om, hvorfor søren det var. Jeg tror, at de elever, der går i 1. og 2. og 3. g på gymnasierne, helt præcist ved, hvad der skete den 9. april 1940, og hvad der lykkeligtvis også skete for 55 år siden.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Hr. Christian H. Hansen for tredje gang og derefter hr. Frank Dahlgaard for tredje gang.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Når hr. Frode Sørensen siger heroppefra, at det er præget af kvalitet, så vil jeg gerne spørge, om hr. Frode Sørensen vil være med til, at de rapporter, der ligger ude i de enkelte kommuner om bl.a. danskundervisningen, kan blive offentliggjort, for hvis det er præget af kvalitet, så er der jo ikke noget til hinder for, at de kan offentliggøres. Kan vi få en bekræftelse på det i dag?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Frode Sørensen tror, at de fleste ved det, men altså undersøgelser og senest den i Jyllands-Posten blandt flere hundrede gymnasieelever i 3. g i Århus, i Aalborg, i Storkøbenhavn viste, at et flertal ikke vidste, hvad den 9. april 1940 og den 5. maj 1945 står for.

Da det for nogle år siden i Sverige kom frem, at et flertal af gymnasieungdommen i Sverige simpelt hen ikke troede på, at holocaust havde fundet sted under Anden Verdenskrig, reagerede den svenske regering helt anderledes ansvarligt og kontant og igangsatte et program. Resultatet var bl.a. denne her pjeces, som jeg har fået tilsendt fra den svenske ambassadør i Danmark, fordi man var alarmeret over den fuldstændige mangel på kontant viden om, hvad

der er foregået, også når det gælder disse forfærdelige rædsler under Anden Verdenskrig.

Det vil man ruste op imod i Sverige, men hvad vil man gøre i Danmark ved den almindelige historiske uvidenhed?

(Kort bemærkning).

Frode Sørensen (S):

Jeg har ingen kommentarer til det, hr. Frank Dahlgaard er fremme med.

En enkelt kommentar til hr. Christian H. Hansen om de rapporter, der ligger i de enkelte kommuner: Jeg er helt tryk ved, at vi har et decentraliseret system, så de kommuner, der vil offentliggøre det, kan gøre det. Jeg mener ikke, at det er noget. Folketinget skal pålægge kommunerne at gøre.

Helga Moos (V):

I Venstre er vi ligesom hr. Frank Dahlgaard optaget af spørgsmålet om, hvorvidt den undervisning, skolerne tilbyder vores børn, har en tilstrækkelig kvalitet, også når det gælder de kulturbærende fag.

I øjeblikket ligger der en pulje på 350 mio. kr., der med fornuft skal anvendes i folkeskolen. Venstre vil arbejde for, at midlerne fra puljen kan anvendes til at styrke det faglige niveau i skolen. Det er dansk, og for os er det også matematik, der trænger til et løft, men vi ser gerne, at også historie og de øvrige kulturbærende fag får en højere prioritet.

I et skolesystem som det danske, hvor undervisningen er differentieret, og hvor en del er projektorienteret, er det en opgave at få indpasset de kulturbærende fag, så de får tilstrækkelig tyngde i undervisningen. Med flere dansktimer vil en lærer f.eks. med fordel kunne inddrage historiske tekster eller relevante tekster i forhold til de emner, klassen har i geografi eller kristendomsundervisning. I en velfungerende skole vil flere dansktimer således sagtens kunne medvirke til at styrke også de øvrige kulturbærende fag.

I Venstre er vi opmærksomme på, at grundviden i disse kulturbærende fag kun giver mening, hvis denne basale viden sættes ind i en større sammenhæng. Man kan ikke klare sig med udenadslære i salmevers i en IT-tid. Med den igangværende IT-revolution vil de unge blive mødt med helt nye krav til sproglige færdigheder, omstillingsevne og generelle menneskelige kvalifikationer som samarbejdsevne og idérigdom.

Venstre har været medinitiativtager til at fremme undervisningsformer, der træner eleverne selvstændighed, initiativ og gåpåmod, så de i højere grad kan udvikle evnen til iværksætterier, innovation og et arbejdsliv stykket sammen af mange enkeltstående opgaver.

Hvis de unge skal klare sig i en fremtid, kan vi ikke orientere os mod en fortid, og derfor må projektarbejde og tværfaglighed indgå, men så er det lærernes opgave et lade de stillede udfordringer indgå i en helhed, så den information, de unge modtager, ikke fremstår fragmenteret. Her mangler vi måske lidt i seminarieuddannelsen, at vi får givet de lærerstuderende evnen til i større omfang at få en helhed lagt ind, at fragmenterne bliver kædet sammen til en helhed. Så det kan være et af de problemer, som vi kan læse i undersøgelse, og så må vi jo have fat i tingene.

I folkeskolen er det fastlagt, at kommunalbestyrelsen har det overordnede ansvar for det kommunale skolevæsen, og ansvaret for undervisningens kvalitet er placeret på den enkelte skole, men vi skal naturligvis være opmærksomme på, om de rammer, vi udstikker for kommunerne, er så vide, at kvaliteten, især når det gælder skolens centrale kundskabs- og færdighedsområder, kan opretholdes.

Hr. Frank Dahlgaard ved naturligvis, at Venstre er forligspart i folkeskoleforliget. Når vi vælger ikke at stemme for det forslag til vedtagelse, som hr. Frank Dahlgaard har fremsat, handler det altså ikke om, at vi lægger afstand til de kulturbærende fag som historie, geografi, dansk og kristendomskundskab, men vi mener, at det er uhensigtsmæssigt at lave langsigtet politik for folkeskolen på baggrund af delelementer vedtaget i lidt tilfældig rækkefølge.

Når vi i fremtiden former nye tiltag, vil vi være de første til at holde fast i de intentioner om styrkelse af de unges kulturbærende kundskaber, som ligger i hr. Frank Dahlgaards initiativ, men fordi vi prioriterer helhed og delelementer, vælger vi altså at sige nej til det fremsatte forslag til vedtagelse, men vi sætter pris på initiativet, der er taget.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gerne spørge fru Helga Moos, som jeg følte havde lidt mere forståelse for, at her faktisk var et problem, om hun er tilfreds med den måde, som uddannelseskurserne, ressourcerne, bruges i folkeskolen og ungdomsuddannelserne

på – det her er jo ikke bare et folkeskoleproblem; det er da også et problem i gymnasiet, på handelsskoler og tekniske skoler – for mit forslag til vedtagelse går jo ud på, at man inden for de givne rammer skal få mere ud af det.

Det er jo let nok at sige, at vi skal bruge 350 mio. kr. mere, som vi ikke rigtig kan bruge til helhedsskolen og en stor tak til Kristeligt Folkeparti, fordi man har stoppet det – jeg tror, at det især er dem – og så kan man måske bruge dem andre steder. Jamen det er fint, og forhåbentlig giver flere midler bedre undervisning og flere kundskaber og mere interesse og uddannelse. Men inden for de givne rammer er det i hvert fald mit indtryk, at det er fuldstændig uacceptabelt, hvor lidt ungerne lærer. Der må kunne gøres noget. Det er det, mit forslag til vedtagelse går på.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Hr. Frank Dahlgaard må ikke et øjeblik være i tvivl om, at vi går ind for optimering.

Så har jeg et helt konkret spørgsmål til hr. Frank Dahlgaard: Hvornår var genforeningsdagen?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg synes, det er at snakke udenom, men jeg er da glad for, at fru Helga Moos siger, at vi skal have mere for de samme penge, at der også er brug for det, og at der egentlig også er brug for en undersøgelse af det, men fru Helga Moos og hendes parti har altså været så uheldige at fedte sig ind i et folkeskoleforlig, og det er man bundet af.

Genforeningsdagen? Det var genforeningen med Sønderjylland – den del, vi fik tilbage – og det var i 1920, jeg mener, at det var den 5. juni 1920, og der var en hvid hest og alt det der; det er vist sådan nogenlunde rigtigt.

Brian Mikkelsen (KF):

Det er et glimrende initiativ, hr. Frank Dahlgaard her har taget.

Sagen er jo den, at den danske folkeskole ikke kun har til opgave at bibringe eleverne en grundlæggende uddannelse; folkeskolen skal også være alment dannende. Folkeskolens elever, vores børn, skal jo i skolen lære at kende forskel på godt og ondt, på forkert og rigtigt, de skal lære tolerance, og de skal vide, hvad der er god opførsel, og hvad der ikke er. Det er folke-

skolens opgave sammen med forældrene at lære dem de her ting.

Forudsætningen for, at man kan begå sig i vores samfund, er jo, at man har en grundlæggende viden, et fundament, som man kan bygge videre på som et selvstændigt individ. Og det betyder, at borgerne skal vide, hvad det er, der foregår i vores samfund, at der er et solidt fundament af viden, hvorpå man kan danne sin egen opfattelse og danne sine egne holdninger til, hvad det er, der foregår omkring en.

Det fundament får man altså kun ved at lære de grundlæggende fag i skolen, de fag her, som hr. Frank Dahlgaard nævner; og derfor er det af overordentlig stor betydning, at folkeskolen giver eleverne kendskab til vores baggrund som danskere; det vil sige til vores lands historie og vores rødder.

I dag er situationen jo den, at unges kendskab til dansk, historie, geografi, litteratur er så mangelfuld, at man næsten, næsten kan tale om en generation af kulturelle analfabeter. Det er jo situationen. Hvis man kommer ud på en skole i dag, har eleverne ikke et elementært kendskab til historien, og det betyder, at de ikke kan begå sig i vores samfund. Hvis vi ikke har den viden om, hvorfor vi f.eks. blev besat i 1940, hvorfor vi agerede, som vi gjorde, så kan det jo risikere at gentage sig.

Hvad var det, der skete igennem hele 1970'erne herhjemme, hvor i hvert fald en del af de venstreorienterede intellektuelle lagde sig ned på ryggen med hensyn til, hvad der foregik i Maos Kina, i Vietnam efter 1975, i Cambodja osv., osv? Alle de ting skal vi jo lære af.

Sagen er jo den, at efter 1968 så blev udenadslæren lagt for had, og det blev mere eller mindre helt urimeligt betragtet som sort skole, at man tilegnede sig paratviden og overblik i historie, geografi, litteratur og kristendoms-kundskab. Noget af det allerværste, der skete i 1970, var, at det blev lagt for had, at at man blev ved med at give det et prædikat og en titel af en sort skole, blot fordi de ville lære noget, og fordi man ville give eleverne en fundamental viden på nogle områder, som betyder, at de kunne begå sig i dette her hektiske, globalistiske velfærdssamfund, vi lever i.

Resultatet er så på grund af mangelfuld politik på det her område i mange, mange år, at de unge i dag har ringe kendskab til vores lands historie, at få stifter bekendtskab med ældre kunst og litteratur, at kun få er fortrolige med tekster og melodier til selv de mest almindelige

fædrelandssange, og at børnenes kendskab til kristendommen i bedste fald er meget mangelfuld. Det er pinligt og sørgeligt.

Vi har fra konservativ side intet som helst ønske om at vende tilbage til udenadslæren udelukkende eller genindføre den sorte skole, men vi ønsker, at man genetablerer de kulturbærende fags placering i folkeskolen, således at vore børn får en generel, almen og dyb viden og kendskab til vores kulturelle baggrund.

Øget fokus på de kulturbærende fag vil være af meget stor betydning også for integrationen af de tosprogede i det danske samfund. Det vil give de unge indvandrere langt større mulighed for at kunne begå sig i Danmark, hvis de allerede i folkeskolen får en forståelse for dansk kultur, religion og historie.

Det Konservative Folkeparti anser de kulturbærende fag som uhyre vigtige fag, næsten de allervigtigste fag, der bør tillægges langt, langt større vægt i folkeskolens undervisning, end tilfældet er i dag. Derfor støtter vi hr. Frank Dahlgaards forslag om nedsættelse af et fagkyndigt udvalg, der skal kortlægge mulighederne for at styrke de unges kundskaber i historie, geografi, dansk og kristendomskundskab.

Skolen har jo en fundamental opgave, når man kigger på essensen, og hvad der er tilbage, og det er at sørge for, at eleverne, når de er ude, selv kan klare sig i vores hektiske samfund. Og hvordan klarer man sig i et hektisk samfund? Det gør man jo ved, at man har nogle ressourcer og en viden, som gør, at man selv kan begå sig, selv kan træffe sine beslutninger, og selv kan handle. Det gør man, hvis man er et frit individ, der har nogle egenskaber, som gør, at man selv kan handle, uden at man bliver påvirket alt for meget af andre mennesker.

Thorstein Theilgaard (SF):

Da vores ordfører, fru Anne Baastrup, ikke kan være til stede, skal jeg sige følgende:

Forespørgslen drejer sig om, hvad regeringen agter at gøre for at fremme elevernes kundskaber i de kulturbærende fag historie, geografi og kristendomskundskab. SF synes, at det er en snævert formuleret forespørgsel, som fuldstændig tilsidesætter resten af de fag, som også må betragtes som værende kulturbærende.

SF er naturligvis enig i, at fag som historie eksempelvis er et centralt og væsentligt kulturbærende fag, men hvorfor er fag som musik, hjemkundskab og andet ikke medtaget? De giver jo også børnene i folkeskolen en viden om

dansk kultur og traditioner. Hvorfor skal vi ikke sikre et totalt løft for fagene som sådan, et projekt, der netop er indeholdt i fokuspunktet om de centrale kundskabs- og færdighedsområder fra F 2000? Skolen arrangerer besøg på museer, tager en tur til København for at se på kultur, skal den holde op med det?

Det er vel sådan, at en af de mest centrale kulturbærende institutioner i Danmark er folkeskolen. Det er her børn fra forskellige miljøer og kulturer mødes, og i deres samspil og i samspil med folkeskolen danner den fælles kultur, der skal føre Danmark videre.

Efter SF's opfattelse har F 2000 bragt folkeskolen et skridt fremad. Vi har skaffet skolen en periode med fred, så man har kunnet sætte en positiv udvikling i gang. Det er vores indtryk, at det har været til stor gavn for folkeskolen, for lærerne og ikke mindst for børnene – og dem skal man ikke glemme i denne sammenhæng – at folkeskolen har fået et pusterum. SF ønsker at fortsætte denne udvikling og at understøtte de forskellige fokuspunkter i F 2000.

Som nævnt drejer denne forespørgselsdebat sig om udviklingen af de kulturbærende elementer, hvor der kun er fremhævet ganske få. Hr. Frank Dahlgaards forslag til vedtagelse handler kun om de boglige fag. SF synes, det er for snævert, og det lægger i øvrigt op til en bestemt udvikling, som er helt ved siden af de gode takter fra F 2000.

SF ser folkeskolen i en sammenhæng, og det ved vi at folkeskolen også gør. Vi må derfor afvise hr. Frank Dahlgaards forslag til vedtagelse.

Christian H. Hansen (DF):

Forespørgslen, som er stillet af hr. Frank Dahlgaard, finder vi i Dansk Folkeparti er yderst relevant.

For Dansk Folkeparti har det altid været vigtigt, at undervisningen bliver tilrettelagt på en måde, så eleverne er i stand til at få en grundviden, der bl.a. muliggør deres deltagelse i samfundslivet, herunder jo også at deltage i en ganske almindelig samfundsdebat. Her må man jo sige, at fagene historie, geografi, dansk og kristendomskundskab er rimeligt vigtige.

Jeg vil gerne pege på en undersøgelse, der har været fremme før i dag, som har været i Jyllands-Posten, hvor man altså har spurgt nogle unge mennesker om deres grundviden om danmarkshistorien. Den gav et resultat, som peger på, at stadig færre kender datoer som den 9. april og den 5. maj, og der er vel ikke nogen,

som synes, at det er godt, og der kan heller ikke være nogen, som synes, at det kunne være godt, at vi igen skulle opleve den 9. april 1940.

Grunden til, at jeg siger det, er, at hvis man ikke kender historien bag den 9. april, så er jeg faktisk lidt nervøs for, at sandsynligheden for at komme til at opleve den igen kan være større, men hvis man har en hel eksakt viden om det, så er jeg 100 pct. sikker på, at så vil vi ikke komme til at opleve den igen.

Hvorfor er det så så vigtigt at vide noget om og have kendskab til sin danmarkshistorie? Jo, det er det, for hvis man skal forstå sin nutid og dermed også handle i forhold til fremtiden, så kræver det faktisk et kendskab til fortiden. Jeg vil gerne slå fast, at en udbredt historieløshed faktisk i nogle situationer efter min opfattelse kan være direkte farlig for et samfund.

Så er der så nok nogle, der vil sige, at det er lærernes skyld, men her skal vi altså falde lidt til ro, for det er det ikke kun. Det er jo også – hvad kan man sige – selve interessen for de her fag, som vi drøfter i dag, som nok ikke er så stor blandt eleverne.

Men det er jo først og fremmest skolen, som må påtage sig opgaven og være med til at skabe fundamentet for de unges viden om historie. Og her mener jeg, at vi som politikere bør sørge for, at der er de fornødne ressourcer til, at man kan forbedre de område, vi har til debat i dag.

Med hensyn til kristendomskundskab er det således, at vi må forholde os til, at ca. 86 pct. af den danske befolkning er medlem af folkekirken. Hermed bekender de sig også til kristendommen, men så stort et antal medlemmer af folkekirken bliver det ved? Det kan man vel godt sætte et spørgsmålstejn ved. Jeg synes, at der er en tendens til, når man kommer ud og hører de unges viden også omkring kristendommen, at så er den heller ikke ret stor, og i hvert fald ikke så stor, som jeg mener at den burde være. Sandsynligheden for, at den del af befolkningen, der er medlem af folkekirken, falder, er så også stor, for hvorfor melde sig ind i noget, man ikke har nogen viden om eller kendskab til? Det falder egentlig ganske naturligt.

Faget dansk og i særdeleshed også færdighed i dansk har også været meget til debat på det sidste. Det har været fremme i forskellige analyserapporter, at der er alt for mange personer i Danmark, som mangler de grundlæggende færdigheder i bl.a. læsning og stavning. Hvis man nu sammenfatter disse undersøgelser, viser det

sig, at vi taler om et sted mellem 300.000-500.000 personer, som har problemer med bl.a. læsning, stavning og skrivning.

Mange vil sikkert sige her, at vi ikke alle kan være lige gode, og det kan man som udgangspunkt have ret i, men vi mener i Dansk Folkeparti, at såfremt man mangler de grundlæggende færdigheder bliver ens mulighed for at tage en uddannelse eller få et arbejde ganske forringet. Det giver også usikkerhed i forhold til at deltage i samfundslivet, og også – som jeg har været inde på – i en ganske almindelig debat.

Denne forespørgselsdebat går på, at de områder her skal styrkes. Det vil for den enkelte være en personlig gevinst, men samtidig vil det også være en gevinst for samfundet, hvis disse ting havde nogle bedre rammer, og hvis man lavede en forstærket indsats i forhold til de personer.

Når vi taler om de her kulturbærende fag som historie, geografi, dansk og kristendoms-kundskab, mener vi i Dansk Folkeparti, at vi også skal være bevidste om, at de skal ind fra starten af. Det er i folkeskolen, at det virkelige input skal ske.

Jeg har tidligere i dag lovet formanden at respekttere den røde lampe. Jeg er ikke færdig, men så må jeg jo komme op lidt senere igen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det er først, når den røde knap lyser alene, at det er slut, så det varer lige et par sekunder endnu.

Susanne Clemensen (CD):

Man kan jo indledningsvis stille sig selv det spørgsmål, om det overhovedet er væsentligt for folkeskolen, at Folketinget debatterer de kulturbærende fag. Det kan vi helt bestemt sige ja til i CD, og det har vi da heller ikke forsømt nogen lejlighed til at føre frem.

Vi gjorde det f.eks. med stort eftertryk i forbindelse med forhandlingerne om den nugældende lov om lærernes uddannelse, hvor det var magtpåliggende for os, at faget kristendoms-kundskab blev fastholdt som obligatorisk fag i læreruddannelsen. Ved samme lejlighed havde vi også meget gerne set en styrkelse af faget historie. Så ja, det er en vigtig og relevant debat, som hr. Frank Dahlggaard har rejst.

Netop i disse år, hvor den teknologiske udvikling går med rivende fart og globalisering og internationalisering vælter ind over os, er det måske vigtigere end nogen sinde at sørge for, at

vi selv og vores børn får vores identitet solidt forankret i dansk sprog, kultur og tradition.

Man plejer desuden at sige, at for at forstå andre er det nødvendigt først at forstå sig selv. Det er helt bestemt en sandhed, som stadig væk gælder, og som oven i købet er højaktuel i forbindelse med alle de bestræbelser, vi udfolder for at blive bedre til at løse integrationsproblemer for de etniske minoriteter i det danske samfund.

De kulturbærende fag i skolen er der derfor mindst lige så god grund til at fremhæve som de hårde fag som matematik eller informationsteknologi, som vi jo taler om ofte og gerne. Og jeg vil godt tilføje, at det ikke alene drejer sig om de fag, vi normalt opfatter som de kulturbærende. Det handler også om fagenes kulturbærende indhold i bredere forstand.

CD mener faktisk godt, at man kan vurdere den kulturelle dimension i folkeskolen på linje med undervisningens faglige kvalitet. Ser man snævert på de centrale fag, er det selvfølgelig især dansk og historie, der trænger til en styrkelse. Det er vigtigt for elevernes deltagelse i dansk demokrati og i overensstemmelse med folkeskolens formålsparagraf.

Man må jo huske, at med det livsmønster, vi har i dag, er mere og mere af det, som forældrene tidligere tog sig af, lagt over til skolen. Også videregivelsen af vort samfunds kulturarv til den næste generation bliver i højere og højere grad af forældrene overladt til skolen. En udvikling mange nok vil beklage, men så meget vigtigere er det at sikre folkeskolens muligheder for at løfte opgaven. Det koster vilje til at prioritere hensynet til undervisningens tilrettelæggelse, læseplaner osv., og det koster undervisningstid, og det koster kompetence hos lærerne.

Når jeg herefter ser på hr. Frank Dahlgaards forslag til vedtagelse, må jeg sige, at jeg synes, den er tam og uden konkret perspektiv, og derfor kan CD ikke stemme for forslaget.

Henrik Svane (RV):

Først og fremmest vil jeg som udøvende musiker og dirigent tage afstand fra forslagsstillernes indsnævring af, hvad der kan betegnes som kulturbærende fag.

For Det Radikale Venstre er kulturbærende fag i lige så høj grad musik, hjemkundskab, formning og andre kreative folkeskolefag, som det er historie, geografi, kristendom og dansk. Kulturkundskaber dækker nemlig bredere end

blot det rent faglige og kan ikke måles på en eventuel paratviden inden for de fag, som hr. Dahlgaard nævner.

Folkeskolen og de mange forskellige fag skal ses i en helhed, ligesom det er folkeskolens formål at uddanne hele, samfundsengagerede og demokratisk indstillede unge, ikke hukommelsespakkede robotagtige borgere, der kan recitere Grundtvig på kommando.

Der er ikke sådan, at den basale viden om de fag, som hr. Dahlgaard nævner, ikke er væsentlige, det er den da naturligvis bestemt, og den får skolebørn heldigvis også i den danske folkeskole. I parentes bemærket må jeg også lige sige her, at det er jo altså også et spørgsmål om, hvordan forældrene er med til at støtte skolen og børnenes indlæring; at vi får en større bredde i vores børns forståelse af helheden.

Men Det Radikale Venstre ønsker ikke at sætte særlig fokus på det, som her kaldes de kulturbærende fag. Det Radikale Venstre ønsker at se folkeskolen som en helhed, og det er også en af grundene til, at Det Radikale Venstre godt vil eksperimentere med helhedsskolen, men det er en lidt anden diskussion.

Det Radikale Venstre er optaget af kvaliteten i folkeskolen, meget endda. Folkeskolen er fundamentet for det danske velfærdssamfund. Derfor søger vi hele tiden at sikre, at der foregår initiativer omkring kvalitetsudvikling i folkeskolen. Ministeren nævnte en række konkrete tiltag, som Det Radikale Venstre bakker op om.

Det Radikale Venstre kan derfor ikke følge hr. Dahlgaards bekymring for, at det ser så sort ud for de kulturbærende fag, og følgelig kan vi heller ikke støtte forslaget til vedtagelse.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Henrik Svane talte om, at vi skal have demokratiske borgere, og at kultur er meget andet end disse fire fag. Jo, men med hjemkundskab og de musiske fag står det meget godt til efter min opfattelse, men ikke med disse fire fag.

Så taler hr. Henrik Svane om, at vi ikke skal have robotagtige mennesker. Hvem i alverden har bragt det ind i debatten, andre end hr. Henrik Svane selv? Jeg må spørge hr. Henrik Svane:

Bliver man et robotagtigt menneske af at vide, hvad den 5. maj 1945 står for? Bliver man et robotagtigt menneske af at vide, hvad den 9. april 1940 står for? Bliver man et robotagtigt menneske af at vide, hvad 1864 står for i dan-

markshistorien og for oldeforældrenes og bedsteforældrenes og forældrenes generation? Bli-
ver man et robotagtigt menneske af at have
konkret kundskab om fortiden?

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Det var blot, fordi hr. Henrik Svane oplyste lidt om, at han egentlig godt kunne se, at det var i orden, at man havde en viden i de her fire fag, som vi har til debat i dag. Og når jeg så sidder og kigger lidt på det forslag til vedtagelse, der ligger, som Dansk Folkeparti i øvrigt kan støtte, så kan jeg ikke rigtig forstå hr. Henrik Svanes indgangsvinkel, for her snakker man om at nedsætte en arbejdsgruppe, som skal se på, hvordan man forbedrer tingene inden for det her område, og hvis det er økonomi, det handler om, så står der også, at det skal være inden for de ressourcer, der nu er.

Man kunne jo så med hensyn til de andre fag, som hr. Henrik Svane nævner heroppefra, sige, at hvis man skal lave sådan en forespørgselsdebat, så var vi jo ikke blevet færdige i dag, hvis vi skulle have fyldt alle fagene på. Man kunne da forestille sig, at vi på et senere tidspunkt tog en debat om, hvordan det går med de andre fag. Det her kunne jo være opstarten på en saglig og konstruktiv debat om hele vores uddannelsessystem, hvor vi kommer alle fagene igenem.

Men hvad er grunden til, at man ikke kan støtte op omkring det her?

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Til hr. Christian H. Hansen: Jeg sagde i min ordførertale, at det er vigtigt, at der hele tiden foregår diskussioner om at forbedre folkeskolens vilkår, herunder kvaliteten af indlæringen, så det er klart nok, at den proces skal hele tiden foregå, og det gør den også konstant.

Til forslagsstilleren, hr. Frank Dahlgaard, vil jeg gerne sige, at det, jeg omtalte, var paratviden. Jeg hører selv til de mennesker, som ikke kan huske alle datoer, men jeg føler alligevel, at jeg klarer mig rimeligt, fordi jeg ved, hvor jeg skal slå det op. Og det var det, jeg mente i min ordførertale, når jeg sagde, at det er vigtigt, at vi uddanner engagerede, videbegærlige, nysgerrige unge mennesker, der skal være med til at føre det her samfund videre; det handler mere om det, end at vi skal uddanne det, som jeg sagde i forhold til udenadslæren, nemlig

robotagtige mennesker, som på kommando kan recitere Grundtvig.

(Kort bemærkning).

Christian H. Hansen (DF):

Når hr. Henrik Svane nu nævner, at han selv klarer det udmærket, så vil jeg gerne have lov til at spørge: Er vi derhenne, hvor vi siger, at nu skal vi bare slå det op? Er vi derhenne, hvor det egentlig handler om, at de unge mennesker har Internettet, og skal de bruge et eller andet historisk svar, så behøver de ikke at vide det, for medmindre der er en mail, hvor der står »I LOVE YOU«, så kan de altså kigge på Internettet? Hvor er det, vi er henne?

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Hr. Henrik Svane siger, at det der med paratviden ikke er så nødvendigt, det kan man jo bare slå op. Jo, hr. Henrik Svane, det kan man, hvis man kan alfabetet, og det er paratviden, og så er det i øvrigt ligegyldigt, om det skal slås op i en bog, et leksikon eller på skærmen. Der er ingen væsentlig forskel. Men der er da ikke tid til, at man hele tiden skal slå alting op, mens man hører radioavis. For hver sætning skal man slå fire-fem ting op, og selv om man er hurtig med et leksikon eller på skærmen, så er man ikke hurtig nok!

En vis basis af paratviden, sammenhæng og overblik er da selvfølgelig nødvendig. Og i øvrigt: Kan det være rigtig, at vi skal være en samling analfabeter, også kulturelle analfabeter; hvis strømmen går, eller hvis vi bliver ramt af en virus?

(Kort bemærkning).

Henrik Svane (RV):

Jeg går også ind for, at man skal lære de unge mennesker og børnene alfabetet. Jeg går også ind for, at man skal kunne klare sig uden computere, som nogle af os var nødt til at gøre i går. Det gik såmænd udmærket. Jeg går også ind for, at man skal lære sine børn, mine egne blandt andet, at slå op i Den Store Danske Encyklopædi.

Og jeg vil gerne fortælle en lille historie om en af mine sønner, der som 7-årig blev sendt hen for at hente første bind – vi havde fået fire bind på det tidspunkt – fordi der var kommet en ny and i vores dam, det var vistnok en Knarand. Og så skulle han lære at slå op i den der encyklopædi, og det gør han så. Og så kom-

mer han tilbage, og så siger han: »Far, det nytter ikke!« »Kan du ikke slå op under »A«, dreng?«, sagde jeg så til ham. »Jo det kan jeg godt!« »Men hvad står der?«, spurgte jeg ham. »Der står »And . . . Se under ænder.««.

Søren Kolstrup (EL):

Den klassiske dannelse er gået rabundus, og med forestillingen om den klassiske dannelse er forestillingen om, at der findes en bestemt kerne af fag og en meget velafgrænset bestemt kerne af viden, også gået rabundus. Og derfor kan man jo stille spørgsmålet: Hvad er det for en kulturpolitisk situation, vi står i?

Ja, den er i meget høj grad præget af individualisme, den er også præget af pluralisme, den er præget af informationsbombardementer, og den er præget af nogle børn, som har hovedet utrolig mange steder både fysisk og også bevidsthedsmæssigt.

Som led i disse samfundsmæssige processer kan vi jo konstatere, at knæsatte perspektiverings- og fortolkningsforsøg opløses af en masse små historier og også af nogle undervisere, der nok kæmper for at rimpe bare en lille smule sammen på den situation. Jeg tror egentlig også, at den gamle videnskabsorienterede dannelse er ved at forsvinde, eller hvis den ikke er ved at forsvinde, så er den i hvert fald under beskydning.

Så kan man jo i den her situation sige: O.k., vi puster nogle bestemte fag op, vi får noget mere paratviden, vi får noget mere grundviden, og så går det nok bedre.

Enhedslisten har ikke den opfattelse, at det er løsningen, men vi står i en situation, hvor det er vigtigt at påtage sig en politisk, demokratisk dannelse ved at styrke elevdemokratiet og elevdeltagelsen på elevvilkår. Det indebærer ofte en differentieret og varieret undervisning, samtidig med at der er behov for klasseundervisning, det fælles, og det gør jo ikke underviseropgaven mindre.

Men pointen i forhold til kravet om paratviden og grundviden er, at det er utrolig vigtigt, at der i undervisningssituationen er et spændingsmoment og et element af noget uforudsigeligt, men også mulighed for engagement og lysten til at stimulere børnene lyst til at stille spørgsmål og erobre erkendelse.

I den forbindelse kan man godt sige, at det er vigtigt med kulturbærende fag og kulturbærende elementer. Det kan man finde overalt. Man kan finde det i formning, musik, man kan finde

det i historie. Så Enhedslisten kan ikke knytte an til den betragtning, at der partout skulle være tre-fire fag, der skulle bære den byrde.

Men derfor kan man godt stille spørgsmålet, og det er sådan set korrekt nok, om nu alle fag bidrager lige fuldt til en sådan demokratisk dannelse. F. eks. kan man godt tænke sig, at der på et givet lærerværelse er et prestigehierarki, hvor der er noget, der anses for vigtigere end andet, og hvor en stribe af små fag, musik, formning, historie f.eks., kommer i klemme.

Man kunne godt tænke sig, at det var vigtigt at give alle undervisere lige mulighed for efteruddannelse, også i en lang række mindre fag. Man kunne også tænke sig, at det var vigtigt, at langt flere undervisere får mulighed for at give et bud – jeg sagde et bud – på sammenhænge og dermed etablere en væg i skolestuen, som eleverne får mulighed for at spille bold op ad.

Dermed være sagt, at der er behov for at styrke kulturbærende elementer, men det springende punkt er, hvordan det skal gøres.

Set fra Enhedslistens synspunkt er det utrolig vigtigt, at det sker som led i en aktiv elevdeltagelse, hvor man har aktive, engagerede elever, der har lyst til at stille spørgsmål. Og som sagt så tror vi ikke på, at man nogen sinde mere kan etablere den der med »Odense, Bogense, Middelfart, Assens«, selv om jeg da i øvrigt synes, det er smart at vide, hvor Odense ligger.

Tove Videbæk (KRF):

Tak til hr. Frank Dahlgaard for at tage initiativ til denne forespørgselsdebat. Det er meget vigtigt nu og da at få en debat også om kulturbærende fag i skolen. Kristeligt Folkeparti er enig med hr. Frank Dahlgaard i, at der er brug for i endnu højere grad at opprioritere værdiundervisningen eller undervisningen i de kulturbærende fag i bl.a. grundskolen.

Vi mener, at bl.a. kristendomsundervisning, som i høj grad er kulturbærende, bør have en langt stærkere vægning i grundskolen, end tilfældet er i dag. Udviklingen bl.a. inden for gen-teknologi vil betyde, at der vil blive rokket ved mange af de grænser, vi i dag opfatter som faste. En værdiundervisning med udgangspunkt i det kristne livs- og menneskesyn er en nødvendighed i en hverdag, hvor grænser rokkes og nedbrydes. Der er brug for, at den enkelte har en ballast med sig. Der er brug for, at den enkelte allerede i grundskolen bliver bevidst om sine værdier og sit menneskesyn og de konse-

kvenser, som det har for de valg, vi hver især og sammen skal træffe.

Diskussionerne om, hvad skolen skal koncentrere sig om, er ofte sorte eller hvide. Er det de faglige kvalifikationer i bl.a. dansk, matematik, naturfag og sprog, der skal sættes på, eller de mere personlige kvalifikationer som selvstændig stillingtagen, refleksion, samarbejde og initiativ? Der skal ikke herske tvivl om, at Kristeligt Folkeparti mener, at de grundlæggende færdigheder i dansk, matematik, naturfag og sprog m.fl. skal være i orden. Det er forudsætningen for al videre læring. Men vi skal så sandelig også have andre kulturbærende fag som historie og kristendom med.

I folkeskoleloven af 1993 siges der i formålsparagraffen, at skolen i samarbejde med forældrene skal gøre eleverne bekendt med dansk kultur, og i bemærkningerne til loven står der, at skolen skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur, herunder kristendom. Ifølge folkeskoleloven skal der tilbydes eleverne kristendomskundskab på alle klassetrin bortset fra det klassetrin, hvor konfirmationsforberedelserne finder sted. Kristendomsundervisningens centrale kundskabsområde er den danske folkekirkes evangelisk-lutherske kristendom, og først på de ældste klassetrin skal undervisningen også omfatte fremmede religioner.

Under undervisningsminister Ole Vig Jensen blev fagets indhold og formål drejet i en anden retning end forudset i folkeskolelovens overordnede formålsparagraf og i fagformålet. I fagets begrundelse i folkeskoleloven står der, at faget skal gøre eleverne fortrolige med dansk kultur.

I læseplanen blandes undervisningen i kristendom og andre religioner sammen. I læseplanen placeres undervisningen i andre religioner i strid med folkeskoleloven allerede nede i de små klasser.

Disse problemer har Kristeligt Folkeparti tidligere påpeget ved flere lejligheder og stillet spørgsmål om. Vi mener, at det er utrolig vigtigt, at faget kristendomskundskab, også historie, kan give de unge fortrolighed med vores kultur og de almenmenneskelige værdier, som kristendommen har skabt i vores kultur.

Kristeligt Folkeparti mener, at fagcirkulærerne fra 1994 og 1995 bør ændres, så de kommer i overensstemmelse med folkeskoleloven. Men det er også nødvendigt at styrke faget kristendom ved at give det tid og pædagogisk anseelse til at opfylde sit formål.

Det handler om prioritering og status til et af de fag, som er vigtige som kultur- og værdibærende for eleverne. Jeg har så valgt i min ordførertale at koncentrere mig mest om ét af fagene.

Hr. Frank Dahlgaards forslag til vedtagelse har Kristeligt Folkeparti stor sympati for. Men da vi er med i folkeskoleforligskredsen og naturligtvis vil være loyal imod den, kan vi desværre ikke stemme for dette forslag.

Kim Behnke (FRI):

Der er grund til at takke hr. Frank Dahlgaard for at have sat et væsentligt emne til debat i Folketinget: de kulturbærende fag. Hvad er det så? Ja, det er, når børn og unge oplever, at de i TV-Avisen får vist billeder fra Philippinerne, hvor muslimske terrorister har taget en flok turister som gidsler, og hvor der bliver vist nogle små kort, og hvor man så efterfølgende sidder og tænker: Hvad er det? Der er det relevant i skolen i geografiundervisningen at få kendskab til: Hvad er det for en geografi, der gør sig gældende mellem Malaysia og Philippinerne? Det relevante i religionsundervisningen: At få kendskab til, hvorfor disse militante muslimer har den opfattelse, at en del af Philippinerne skal laves om til et totalitært muslimsk samfund. Det relevante i historiesammenhængen: Hvad er det for en historie, der har gjort sig gældende på Philippinerne, som kan udløse en sådan terroraktion? Det er et fuldstændig dagsaktuelt eksempel på, hvor vi alle sammen har brug for at kende bare en lille smule til historien, geografien og kristendomsundervisningen. Hvis ikke vi har den baggrundsviden, vil en sådan nyhed være fuldstændig irrelevant og uforståelig.

For mit eget vedkommende anede jeg ikke, at der var noget, der hed Østslavonien, før der udbrød krise og internt oprør i den del af verden. Men så havde jeg den fornøjelse at stifte bekendtskab både med historien, geografien og religionen i det område.

For os at se er det sådan, at hvis man er historieløs, jamen så har man ingen mulighed for at beslutte sin egen fremtid. Derfor ligger det jo også i menneskets natur helt fra stenalderstiden, hvor det første sprog opstod, og man sad omkring bålet, og de ældre fortalte slægtens historie. De berettede for de unge krigere, hvilken geografi der fandtes i området, og ikke mindst myterne, mytologien, blev berettet ved bålet om aftenen, og sproget opstod og blev udviklet.

Siden dengang har det været en klar forudsætning for, at de unge generationer kan vokse op og få deres meningsfulde liv, at den ældre generation fortæller historien videre. Derfor er det også så ulykkeligt, at bedsteforældre- og børnebørnsgenerationen har så lidt med hinanden at gøre i vore dage, og at man institutionaliserer det hele og placerer dem i hver sin institution uden nogen adgang til hinanden. For lige præcis bedsteforældregenerationen er den, der allerbedst kan bringe slægtens historie videre til børnebørnene.

Men naturligvis skal den faglige, grundlæggende uddannelse i folkeskolen også være til stede. Ellers kan vi se de mange rapporter, der beskriver børns og unges manglende kendskaber. Vi kan få rapporterne om voksne, der er såkaldt funktionelle analfabeter. Det er i hvert fald helt sikkert, at de mennesker, der er det, ikke kan stave til det. Det er jo ét af problemerne. Vores sprog udvikler sig hele tiden. Det går hurtigt. Der opstår nye ord, og det forventes, at vi alle sammen kan dem.

Derfor er det vores opfattelse, at det forslag til vedtagelse, som hr. Frank Dahlgaard har fremsat, burde have været modtaget med entusiasme og velvilje, nemlig et udvalg, der kunne nytænke. For hvordan bruger vi de nye medier, datalagring på cd-rom'er, computernes adgang til hurtigt at sammenstille viden og Internettets mangfoldighed? Hvordan bruger vi det aktivt, sådan at lærerne ikke skal være i den situation, at når vi når til geografiundervisning, så trækker man et kort ned fra Geodætisk Institut, der senest er opdateret i 1957, hvor end ikke Berlinmuren var en kendsgerning.

Ud fra et sådant materiale er det håbløst at foretage en kvalificeret geografiundervisning. Men hvis man bruger de nye teknikker og integrerer dem i undervisningen, så kan det også for læreren blive en oplevelse at gå på jagt efter oplysninger ude på Internettet og sammenstykke en undervisning, som giver glæde og forståelse og mulighed for, at de kommende generationer vokser op med lige så stor viden, som vi gerne vil have.

Det er ikke sorteskolen eller andre ukvemsord, der skal siges i den forbindelse. Derfor var det måske ikke overraskende, at et dybt konservativt parti som Socialdemokratiet er så bange for fremtiden. Men for os andre, der er progressive og tænker på morgendagen, burde et sådant udvalg kunne tænke nyt. Derfor støtter vi forslaget til vedtagelse fra hr. Frank Dahlgaard.

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Jeg vil gerne spørge hr. Kim Behnke, om han kan bekræfte noget om genforeningsdagene: I Zone I var det den 10. februar, der var afstemning, i Zone II var det den 14. marts. I Versailles blev det den 5. juli 1920 besluttet at ratificere afstemningen med tilbagevirkende kraft til den 15. juni samme år, og kongen red over den 9. juli 1920. Sådan er datoerne.

Til hr. Frank Dahlgaard vil jeg sige, at jeg er utrolig tilfreds med din paratviden på området. Da jeg spurgte dig bare lige sådan ud i luften – kom med noget – ramte du rigtigt. Du ramte 1920, genforeningen, du vidste, hvad det var, også ham med den hvide hest. Og du var henne omkring sommer, så det er ikke helt ringe med din paratviden. Det er flot.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Det er ikke til helt at overskue respekten for vores regler, men man må altså ikke tale direkte til medlemmerne. Det kan man diskutere fornøftent i. Sådan er det altså.

Hr. Kim Behnke.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FRI):

Nu er jeg overbevist om, at fru Helga Moos' opslag i Den Store Danske Encyklopædi er fyldestgørende, men vi folketingsmedlemmer har jo det privilegium, at hver gang vi går i Vandrehallen, bliver vi mindet om genforeningen, fordi der hænger en meget smuk glasmosaik, der er en gave fra Sønderjylland i anledning af genforeningen. Så hver gang vi går forbi, bliver vi mindet om lige præcis datoerne for genforeningen.

Men den 15. juni er jo også en vigtig dato for os danskere, for det ældste symbol på Danmark, vores smukke flag, fejrer vi hvert år den 15. juni på Valdemarsdag. Jeg havde selv den stærke oplevelse for år tilbage at besøge Coca-Cola Company's hovedkvarter i Atlanta i USA, hvor de pralede af, at de var blevet 100 år gamle, og så viste de alle flagene fra alle de lande, hvor Coca-Colas produkter bliver solgt. Og der kunne jeg fortælle om det danske flag, at det jo var betydelig ældre end deres sølle 100 år. Specielt amerikanere bliver dybt imponerede over, at vi bruger Valdemarsdag som den dag på året, hvor vi via spejdere osv., når vi sælger flaget, bibringer opvoksede generationer viden

om et af de smukkeste symboler på Danmark, nemlig vores flotte flag.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Jeg vil gerne spørge hr. Kim Behnke, om ikke han finder fru Helga Moos' spørgsmål og betragtninger dybt skuffende – om hr. Kim Behnke kan finde noget budskab i fru Helga Moos' betragtninger andet end at latterliggøre paratviden, andet end at nedgøre en sådan forespørgsel som lidt overflødig og lidt pjattet, og det er godt nok.

Jeg vil gerne spørge hr. Kim Behnke, om han ikke er overrasket over, at Venstre, som ser ud til måske at blive Danmarks største og regeringsbærende parti efter næste valg, har en sådan indstilling til et så vigtigt område. Et parti, der kalder sig borgerligt. Jeg undrer mig.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Jeg tror nok, jeg må gøre ordføreren opmærksom på, at der faktisk er plads til den anden runde, hvor man kan stille et spørgsmål til Venstre. Man behøver ikke at lave en så kunstig indsats som den her.

Men jeg kan selvfølgelig ikke afskære hr. Kim Behnke fra at gå op og gå videre i en diskussion med fru Helga Moos. Den synes jeg så vi skal tage i anden runde.

Undervisningsministeren? (Ophold). Undervisningsministeren har ikke noget at sige. Så er der plads til den anden runde. Jeg vil trække noget af taletiden fra, så der bliver kun 2 minutter.

Frank Dahlgaard (UP):

Jamen jeg kan ikke regne.

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne fra Dansk Folkeparti, fra Frihed 2000 og fra Det Konservative Folkeparti og også en særlig tak til Kristeligt Folkepartis ordfører, som var deres ansvar bevidst, og som er positivt indstillede over for denne forespørgsel, fordi de erkender, at der faktisk er et stort problem med manglende kundskaber og viden og interesse og overblik i disse kulturbærende fag. En stor tak til dem.

Og som sagt er jeg dybt skuffet over Venstres tale her og partiets budskaber, som jeg ikke rigtig kan forstå på anden måde, end at det her er sådan lidt ligegyldigt. Der er heldigvis stadig væk forskel på Det Konservative Folkeparti og

Venstre. Det er jo lige før, man kunne ønske sig tilbage igen, men kun lige før.

Så vil jeg sige, at dem, der erkender eller mener, at der overhovedet er et problem her, kan man jo stille det spørgsmål: Hvem har ansvaret? Hvem har skylden? Er det skolen, er det folkeskolen? Jo, det mener jeg jo nok delvis. Er det forældrene? Jo, det er det så sandelig også. Er det samfundets skyld og hele udviklingen? Jo, zapperkulturen. Man kan pege på mange ting, men jeg mener, at det til dels er skolens skyld.

Når formanden for gymnasiets historielærerforening skal kommentere en sådan rystende undersøgelse som den, Jyllands-Posten gennemførte i marts måned, og siger, at nå ja, der er så mange årstal, og det er jo ikke så vigtigt, og der er så meget andet, så er det et uhyggeligt signal, for så er der nogle voksne mennesker, som har med tingene at gøre ude i skolen på dette område, historie, som ikke er deres opgave voksen, og så ligger ansvaret jo selvfølgelig her i Folketinget. Et flertal i Folketinget med Socialdemokratiet og regeringen i spidsen, men selvfølgelig også med SF og desværre nogle af de andre partier, mener ikke, at der er noget problem, mener, at det er godt nok, mener, at de tiltag, der er i gang, kører, og at der ikke er brug for mere.

SF's ordfører har jeg lyst til lige at give en kommentar. SF's ordfører spurgte mig som stiller af forespørgslen, om ikke børnene mere skal på udflugter til museer osv. Jo, men lad os i øvrigt stoppe udflugterne og den snakken sig bort fra, at her er et kæmpemæssigt problem, som gør unge rodløse og uden kendskab til den verden, de lever i, og det, der har ført frem til den, og alle disse ting, som giver én rødder, og som giver én ståsted.

Jeg ville gerne, hvis der havde været mere tid, have knyttet nogle kommentarer til den manglende viden omkring kristendom, som jeg finder er et utrolig vigtigt fag. Uanset om man er medlem af folkekirken og er troende, er det vigtigt, når man bor og lever i Danmark, at have kendskab til Bibelen, bibelhistorien, for ellers er der masser af ting i litteraturen og i kunsten i øvrigt, som man simpelt hen ikke forstår, symboler og den slags, fordi det viser hen til kristendommen og bibelhistorien. Derfor er det nødvendigt at vide.

Jeg har lyst til at citere Camilla Sløk, som underviser på Blaagaard Statsseminarium og skrev en kronik i Politiken den 28. oktober sid-

ste år. Hun skriver: »Når jeg underviser mine seminariestuderende på Blaagaard Seminarium, kan jeg se, at deres manglende viden om såvel kristendom som historie er enorm«. Og det er de samme signaler, jeg og andre får, når vi taler med præster, der skal lave konfirmationsforberedelse, der er intet at bygge på.

Der er et stort problem. Vi har nu fået demonstreret, at regeringen og et flertal i Folketinget fortsat er dybt uansvarlige og slet ikke erkender, at der er noget problem. Det er pinligt, men historiens dom bliver hård.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Lige af hensyn til referatet vil jeg sige, at man ikke skal tro, at hr. Frank Dahlgaard har været hurtignakker og klaret det her på 2 minutter. Han fik godt og vel 4 minutter.

Så er det hr. Baadsgaard for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Hans Peter Baadsgaard (S):

Det er ikke med nogen særlig lyst til at forlænge debatten, at jeg tager ordet, men når hr. Frank Dahlgaard siger, de vil ikke erkende, og de vil ikke noget, så vil jeg gerne spørge hr. Frank Dahlgaard, der foreslår, at nu skal der nedsættes en arbejdsgruppe: Hvor mange instanser vil hr. Frank Dahlgaard have til at overvåge folkeskolen?

Socialdemokratiets ordfører har sagt meget klart, hvad vi lægger vægt på, både om kundskabsopgaverne, det kundskabsformidlende, om færdigheder og også om balancen til det kulturbærende.

Vi har i forvejen et kvalitetsudviklingsprojekt, der kører i folkeskolen, vi har »Folkeskolen år 2000«, som bliver evalueret, vi har et evalueringsinstitut. Hvor mange instanser tror hr. Frank Dahlgaard vil bidrage til, at folkeskolen kan få en rolig og solid kvalitetsudvikling og ikke hver eneste uge skal mødes med nye instanser, der skal overvåge folkeskolen?

(Kort bemærkning).

Helga Moos (V):

Det er en kort bemærkning til hr. Frank Dahlgaard. Jeg vil gerne spørge hr. Frank Dahlgaard, om ikke godt han vil læse min ordførertale én gang til, for så tror jeg ikke, at vi er så uenige.

Så er jeg ked af, at hr. Frank Dahlgaard tog mine forsøg på konkretisering af forskellen

mellem paratviden i datoer og paratviden generelt så ilde op. Det var tænkt som en konkretisering, og jeg synes egentlig, jeg fik sat nogenlunde spot på forskellen.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (UP):

Tak til Venstres ordfører, som er blevet klar over, at det her vist var et fejlskud fra Venstres side og noget, der skulle tages langt mere alvorligt.

Og så vil jeg sige til Socialdemokratiets hr. Hans Peter Baadsgaard, at jeg ikke er ude på, at folkeskolen skal overvåges, og at der skal laves flere instanser, men jeg er ude på, at man helt bredt får nedsat en gruppe af kyndige mennesker, der kan finde ud af, hvordan vi kan få mere for de samme undervisningspenge, sådan at vi kan få de unge til at få bedre kundskaber og større interesse og engagement i disse kulturbærende fag – jeg ved, der er andre – men det er jo ikke at overvåge folkeskolen.

Og i øvrigt er denne her forespørgselsdebat jo ikke bare rettet mod folkeskolen, den er da også rettet imod de uddannelseslag, der ligger ovenpå. Jeg synes nok, at man fra alle sider må være alarmeret, når det viser sig, at mennesker i 3. gymnasieklasse har så ringe kendskab til helt konkrete historiske begivenheder i deres eget land.

Hermed sluttede forhandlingen.

Fjerde næstformand (Margrete Auken):

Som tidligere meddelt vil afstemningen om forslaget til vedtagelse først blive foretaget i mødet tirsdag den 9. maj 2000.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 131:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af en ny institutionsuafhængig uddannelses- og erhvervsvejledning.

Af Brian Mikkelsen (KF) og Knud Erik Kirkegaard (KF).

(Fremsat 28/3 2000).

Forslaget sattes til forhandling.